

πρόσωπα/πολιτισμός 04

► **Βάσια Τζανακάρη, συγγραφέας**

Αδελφικό

■ Συνέντευξη στον **Κώστα Στοφόρο**

Η Βάσια Τζανακάρη με το «Αδελφικό» που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις *Καστανιώτη* μας οδηγεί σε ένα ταξίδι από την Αθήνα στη Θεσσαλονίκη κι από εκεί σε ένα χωριό των Σερρών που έδωσε και τον τίτλο του βιβλίου, ο οποίος ωστόσο έχει διπλή ανάγνωση αφού αφορά και στην αναζήτηση ενός χαμένου αδελφού που στοιχειώνει με την παρουσία/απουσία του τις σελίδες του βιβλίου.

Με αφηγηματική δεινότητα η συγγραφέας ζωντανεύει με μοναδικό τρόπο τους τόπους όπου διαδραματίζεται η ιστορία. Στα μέρη που γνωρίζουμε ανακαλύπτουμε και δικά μας ίχνη, στα άλλα οδηγούμαστε σε νέες ανακαλύψεις.

Οι δύο κεντρικοί ήρωες, των οποίων οι αφηγήσεις εναλλάσσονται σε πρώτο πρόσωπο, είναι ο Μελισσινός και η Μάρω. Δύο τροχιές που πότε διασταυρώνονται και πότε απομακρύνονται. Ο Μελισσινός σχεδόν παρακολουθεί τη Μάρω όταν βρίσκονται στη Θεσσαλονίκη, αλλά η γνωριμία τους σε πραγματικό επίπεδο μένει τυπική. Βεβαίως τα πράγματα θα αλλάξουν όταν βρεθούν κι οι δύο, για απολύτως διαφορετικές αφορμές, στο

Αδελφικό. Ο Μελισσινός ως γιατρός, η Μάρω, μητέρα που μεγαλώνει μόνη το παιδί της, σοκαρισμένη από τον θάνατο του David Bowie θα ξεχαστεί και θα βάλει φωτιά στο σπίτι της στην Αθήνα. Αυτή θα γίνει η αφορμή/αίτια της φυγής της.

Όμως συνέχεια υπάρχει και κάτι άλλο, αλήθειες που απωθεί και θα αποκαλυφθούν στις τελευταίες σελίδες του βιβλίου, καθώς υπάρχει ένας παράξενο σασπένς με πινελιές θρίλερ και αγωνίας.

Η Βάσια Τζανακάρη είναι –κατά την ταπεινή μου γνώμη– από τις πιο ενδιαφέρουσες συγγραφείς της γενιάς της και αποτυπώνει με τρόπο διεισδυτικό τη ζωή, τις σκέψεις, τα όνειρα, τα αδιέξοδα. Χωρίς ομφαλοσκοπήσεις και λεκτικές ακροβασίες.

Παράλληλα η διάχυτη αγάπη της για τη μουσική δίνει ένα πολύ ξεχωριστό ρυθμό στα βιβλία της. Πολύ εύστοχα ο Διονύσης Μαρίνος σε παλιότερη κριτική του στο bookpress χαρακτηρίζει το μυθιστόρημα ως «μπαλάντα των αποδημητικών πουλιών»...

Πουλιά αποδημητικά που επουλώνουν τις πληγές τους και στέκονται τελικά ο ένας δίπλα στον άλλο...

► **Με το «Αδελφικό» επιστρέφεις κατά κάποιον τρόπο στον γενέθλιο τόπο;**

Όταν είμαστε έφηβοι, θέλουμε να φεύγουμε, να γνωρίσουμε και να δοκιμαστούμε σε μεγάλες πόλεις, ασφυκτιούμε αν μένουμε κοντά στις ρίζες μας. Είναι φυσικό. Όπως είναι φυσικό, αφού ολοκληρώσεις έναν κύκλο ή αν βρεθείς απέναντι σε ανα-

πάντεχες δυσκολίες, να νιώσεις την ανάγκη να επιστρέφεις σ' αυτές – ακόμα κι αν δεν επιστρέφεις πραγματικά, μπορεί να διαπιστώσεις ότι ο γενέθλιος τόπος τρυπώνει στις σκέψεις σου πιο συχνά ή με μεγαλύτερη τρυφερότητα. Δεν συμβαίνει σε όλους. Εμένα μου συνέβη και αποτυπώθηκε στο βιβλίο.

► **Νόμιζα πως το όνομα του χωριού είναι δικό σου εύρημα όταν διάβαζα το βιβλίο. Τελικά βλέπω πως πρόκειται για υπαρκτό χωριό. Τι σε έκανε να του δώσεις αυτή την ιδιαίτερη διάσταση;**

Είναι μεγάλη ιστορία. Το Αδελφικό είναι ο τόπος καταγωγής ενός Σερραίου ποιητή, του Δημήτρη Ντόκα, συνεργάτη του περιοδικού του πατέρα μου, του «ΓΙΑΤΙ», ο οποίος χάθηκε πολύ νέος. Όλη του η οικογένεια είχε μια πολύ πονεμένη και δύσκολη ζωή. Το ημερολόγιό του κάποια στιγμή βρέθηκε στα χέρια μου και με οδήγησε. Το «Αδελφικό» μου είχε κολ-

λήσει στο μυαλό σαν τίτλος εξ αρχής. Για μένα από παιδί η αναφορά σ' αυτό ήταν στοιχειωμένη, μου έφερνε πάντα στον νου θανάτους – των συγκεκριμένων ανθρώπων. Πολλά πράγματα συνέθεσαν το παζλ αλλά αρκετά ξεκαθάρισαν όταν επισκέφτηκα το χωριό και είδα ότι στις αυλές ερημωμένων σπιτιών φύτευαν λωτόδεντρα. Έτσι βρέθηκα μπροστά στη βασική θεματική του βιβλίου, που είναι η μνήμη.

► **Βλέπω πολλά θιώματα από τη Θεσσαλονίκη και απόδραση από την Αθήνα. Πόσο αυτό αντανακλά δικές σου επιθυμίες;**

Η Θεσσαλονίκη υπήρξε για μένα μια μαγική πόλη. Στα τέλη της δεκαετίας του '90 ήταν σχεδόν ονειρικό να ζεις εκεί τη φοιτητική σου ζωή. Η Αθήνα ήταν το πιο απτό όνειρο. Η Θεσσαλονικιά ρεμπέτισσα Στέλλα Χασκίλ έχει πει ότι όταν επισκέφτηκε την Αθήνα ήξερε ότι θα ζούσε εκεί. Κι εγώ έτσι ακριβώς ένιωθα όποτε

επισκεπτόμουν την Αθήνα για συναυλίες κτλ. Ήταν μια πόλη ευκαιριών, γεμάτη επιλογές και ζωή, πλέον όμως είναι κατά βάση μια πόλη δύσκολη. Είναι αβάσταχτη η καθημερινότητα στην Αθήνα, σε εξαντλεί, σε στραγγίζει. Σε ανταμείβει με πληθώρα επιλογών διασκέδασης, οι οποίες όμως θέλουν συχνά αρκετά χρήματα και δεν αρκούν για να σβήσουν την τλαιπωρία της κάθε σου μέρας. Δοκίμασε να βασίζεσαι φερ' ειπείν στη συγκοινωνία για να μετακινηθείς, όπως εγώ. Σκέτη κόλαση. Ε, ποιος δεν θέλει να αποδράσει από την κόλαση;

► **Υπάρχουν δύο οπτικές στην ιστορία. Του Μελισσινού και της Μάρως. Πόσο εύκολο/δύσκολο ήταν να δεις με αυτόν τον «διπλό» τρόπο την ιστορία;**

Δεν ξέρω. Εύκολο. Είμαστε πολλοί άνθρωποι μαζί. Είμαστε όλοι οι ήρωές μας. Είμαστε γεμάτοι αντιφάσεις. Οι σκέψεις μου ήταν και σκέψεις της Μάρως και του

Μελισσινού, κάποια στιγμή όμως οι ήρωες αυτονομήθηκαν και ο καθένας είχε την προσωπικότητά του, οπότε εγώ απλώς την κατέγραφα. Στα πιο πρακτικά, χρειάστηκε αρκετή προσοχή για να αποφύγω ασυνέπειες και πραγματολογικά λάθη.

► **Ο θάνατος του Bowie σημαδεύει το βιβλίο. Τι σημαίνει για σένα αυτός ο καλλιτέχνης;**

Ήταν ο καλλιτέχνης στον οποίο όλοι συμφωνούσαμε. Ο καλλιτέχνης που σου έλεγε ότι μπορείς να είσαι ο εαυτός σου, μπορείς να αποφασίσεις να «σκοτώσεις» τον παλιό εαυτό σου και να εφεύρεις έναν καινούργιο, και φυσικά ένας απίστευτος μουσικός. Όταν πέθανε η καρδιά μου ράγισε. Δεν ξέρω γιατί ακριβώς. Έχω μουσικούς στους οποίους έχω μεγαλύτερη αδυναμία, τον Νικ Κέιβ για παράδειγμα, αλλά με τον Bowie ένιωσα ότι έσβησε ένα φως. Κι όπως λέει και η Φραν Λίμποβιτς, κανείς δεν αγαπιέται όπως οι μουσικοί.

